

VUODEN 2012 TALOUSARVIOEHDOTUS

SISÄLLYSLUETTELO

VUODEN 2012 TALOUSARVIOEHDOTUS

29.80.04. Museoviraston toimintamenot	3
29.80.50. Eräät avustukset	15
29.80.70. Kaluston hankinta	18
29.80.75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito	21
29.80.95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot	23
Muistio 1	
29.80.55. Kulttuuriperinnön digitoinnin tukeminen	24
Muistio 2	
29.80.52. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat taiteen edistämiseen	26

MUSEOVIRASTO

29. 80.

04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 24 491 000 euroa.

Selvitysosa:

Museovirasto vastaa kulttuuriympäristön vaalimiseen liittyvistä viranomaistehtävistä kansallisella tasolla. Se johtaa ja kehittää maan yleistä museotointa, suojelee ja hoitaa kulttuuriperintöä ja kulttuuriympäristöä sekä tuottaa ja välittää alaa koskevaa tutkimustietoa. Museoalaa kehitetään valtakunnallisesti museoiden kanssa käytävien neuvotteluiden, arvioinnin ja seurannan keinoin. Museovirasto osallistuu aktiivisesti alan kansainväliseen viranomais-, sidosryhmä- ja hankeyhteistyöhön.

Museoviraston toiminnassa korostetaan asiakaslähtöisyyttä sekä fyysistä, tiedollista ja kulttuurista saavutettavuutta. Kulttuuriperintökasvatuksella vahvistetaan kansalaisten osallisuutta kulttuuriperintöön. Museoviraston toiminnassa korostuu aluetason kulttuuriympäristötoimintaedellytysten vahvistaminen. Maakuntamuseoita tuetaan yhteistyössä opetusministeriön kanssa. Palvelujen saatavuuden maantieteellistä tasapuolisuutta painotetaan.

Palvelukyvyn ja vaikuttavuuden parantamisessa keskeisinä kehittämishankkeina ovat Museoviraston organisaation uudistaminen strategisten tavoitteiden toteuttamiseksi aikaisempaa paremmin ja kansallisen kulttuuriperinnön digitoinnin tehostaminen (erillirahoituksella momentilta 29.80.55. Kulttuuriperinnön digitoinnin tukeminen, Muistio 1). Alkuvuonna 2011 käynnistynyt muutto uusiin toimitiloihin parantaa arkisto-, kirjasto- ja kokoelmapalveluiden saatavuutta ja toiminnan tuottavuutta.

Kulttuuriympäristöä vaalitaan kiinteiden muinaisjäännösten, rakennetun ympäristön ja kulttuurimaiseman suojelun keinoin sekä panostamalla Museoviraston hallinnassa olevien linnojen, museokiinteistöjen ja muinaisjäännösten restaurointiin, hoitoon ja esittelyyn. Yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön sekä ympäristöministeriön kanssa laaditaan kulttuuriympäristöstrategia. Kulttuuriympäristöä vaalitaan kiinteiden muinaisjäännösten, rakennetun ympäristön ja kulttuurimaiseman suojelun keinoin sekä panostamalla muinaisjäännösten hoitoon ja rakennusrestaurointiin. Toiminnassa keskitytään ohjauskeinojen, opas- ja ohjeaineistojen sekä kulttuuriympäristön tilan seurannan kehittämiseen. Toiminnassa priorisoidaan aina kun mahdollista valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteita ja valta-

kunnallisesti merkittäviä kohteita sekä yhteistyötä valtion kiinteistöyksiköiden kanssa. Toiminnassa pyritään mahdollisimman selkeään ja ohjelmalliseen suojelupolitiikkaan sekä tarkoituksenmukaiseen työnjakoon keskushallinnon ja aluetaison kesken. Toimintavuoden 2012 painotuksia ovat arkeologian laatuvaatimusten ja arkeologisen toiminnan ohjauskäytäntöjen kehittäminen ja toteuttaminen, sotien jälkeisen rakennusperinnön arvojen ja suojelutarpeiden tunnistaminen, kulttuuriympäristön inventointien tietojärjestelmä(palvelu)n toteuttaminen sekä kulttuuriympäristön tilan seurannan kehittäminen. Arkeologisten kenttätöiden uudelleenorganisointia seurataan yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.

Suomen kansallismuseo edistää suomalaisten aineellisen kulttuuriperinnön säilymistä ja vahvistaa sen merkitystä yhteiskunnassa. Näyttely- ja muu yleisötoiminta sekä tietoverkoissa olevat kokoelmatiedot ja opetusaineisto lisäävät kulttuurihistoriallisesti merkittävän esineistön yleistä tuntemusta ja kiinnostusta sen säilyttämistä kohtaan. Suomen kansallismuseo ylläpitää Kansallismuseon lisäksi Kulttuurien museota, Suomen merimuseota, Seurasaaren ulkomuseota ja muita eri puolella Suomea sijaitsevia museokohteita. Museoiden monipuolinen ja elämyksellinen näyttely- ja ohjelmatoiminta syventää suomalaisten tietämystä omasta historiastaan ja kulttuuristaan, osana maailman kulttuuriperintöä.

Kansallismuseo kartuttaa kokoelmiaan yhteistyössä valtakunnallisten erikoismuseoiden ja maakuntamuseoiden kanssa. Tavoitteena on, että varsinkin lähimenneisyyden ja nykyajan aineellinen kulttuuriperintö ja siihen liittyvä tieto saadaan riittävän hyvin tallennetuksi.

Kansallismuseon palvelukyvyyn ja vaikuttavuuden parantamisessa keskeisen tärkeitä ovat Kansallismuseon tontille suunniteltujen maanalaisen lisätilojen suunnittelu ja rakentaminen. Jo tekeillä olevat maanalaiset varastotilat mahdollistavat mm. Kulttuurien museon muuttamisen Kansallismuseoon vuoden 2013 aikana. Suunnitteilla oleva vaihtuvien näyttelyiden tila mahdollistaa sekä Kulttuurien museon että Kansallismuseon näyttelytoiminnan täysipainoisen kehittämisen.

Museovirasto neuvottelee Senaatti-kiinteistöjen kanssa Kansallismuseon tontilla olevien kiinteistöjen siirtämisestä Senaatin omistukseen 1.1.2012 lähtien. Tällöin myös suurin osa uusista tiloista aiheutuvista kustannuksista siirtyy Senaatin maksettaviksi. Kansallismuseon Senaatille maksama vuokra selviää kevään 2011 aikana.

Vuonna 2012 Kulttuurien museossa on ilmainen sisäänpääsy, mikä vaikuttanee museoiden yhteiseen maksavien kävijöiden kokonaismäärään pienentävästi. Anjalan kartanomuseo on edelleen kiinni, mikäli se on vielä Museoviraston omistuksessa, samoin peruskorjattava Urajärven kartanomuseo. Tamminiemi avataan keväällä 2012 uudistetulla konseptilla 'presidenttien museona', vaikka sisustus säilytetäänkin presidentti Kekkonen ajan asussa.

Henkilöstön hyvinvointia ja organisaation osaamista edistetään henkilöstösuunnittelulla ja koulutuksella, palkkausjärjestelmää kehittämällä sekä työhyvinvointihankkeita toteuttamalla.

Tunnusluku	2009 toteutuma	2010 toteutuma	2012 tavoite
Tuotokset ja laadunhallinta			
Käynnit Museoviraston verkkosivuilla	3 537 829	3 166 698	4 187 958
Lausuntojen käsittelyaika, pv	43	35	35
Museoiden kävijämäärä			
☞ Kokonaiskävijämäärä	347 476		340 000
☞ Maksavien kävijöiden osuus, %	59,0		50
☞ Alle 18-vuotiaiden osuus kävijöistä, %	21,4		22
Linnojen kävijämäärä			
☞ kokonaiskävijämäärä	202 500		170 000
☞ Maksavien kävijöiden osuus, %	82		82
Tutkimus- ja näyttelyjulkaisut, kpl	6		
Esinetietojen digitointiaste, %	28,4		
Toiminnallinen tehokkuus			
Museokäynnin keskihinta, euroa			
Museokäynnin keskitulo, euroa			
Linnassa käynnin keskihinta, euroa			
Linnassa käynnin keskitulo, euroa			
Henkisten voimavarojen hallinta			
Henkilötyövuodet (htv)	409		

Toiminnan tulot ja menot (1 000 euroa)	
Museoviraston toimintamenot yhteensä	2012
	TAE
Tulot	3 200
-maksullinen toiminta	3 200
-yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot muulta valtion virastolta	
-yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot valtionhallinnon ulkopuolelta (myös EU:lta saatava rahoitus)	
-muut tulot	
Menot	27 691
-henkilöstömenot	14 199
-toimitilavuokrat	7 407
-palvelujen osto (myös ostot toiselta virastolta)	4 130
-muut toiminnan menot (aineet, tarvikkeet yms.)	1 955
Toiminnan rahoitus	
-toimintamomentille budjetoidut tulot	3 200
-toimintamomentille budjetoidut menot	27 691
-toimintameno-rahoitus, netto	24 491

Museoviraston nettomäärärahan kasvu on yhteensä 4 678 000 euroa.*

2012 määräraha	24 491 000 euroa
2011 määräraha	19 813 000 euroa

*Museovirasto on tekemässä muutosesitystä opetus- ja kulttuuriministeriölle Kansallismuseon ja muun Museoviraston väliseen toimintamenojen jaotteluun meneillään olevan organisaatiomuutoksen takia. Sen vuoksi Kansallismuseon toimintamenoja ja muun Museoviraston toimintamenoja ei ole esitetty erikseen.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Vuokrien indeksikorotukset	196
Uusien toimitilojen aiheuttama vuokrien lisäys	125
Kansallismuseon hallinnan siirto	2 200
Suomen merimuseon vuokran korotus	185
Kiinteistöjen ylläpidon kustannusten nousu	120
Tietoliikennemaksujen ja IT -laitteiden kustannusten nousu	20
Muuttokustannukset	150
Palkkausjärjestelmän uudistaminen	315
Muuttovalmistelut	75
Markkinointiviestintätiimin perustaminen	120
Palvelukeskuksen asiakkuusmenojen kasvu	150
Kulttuuriympäristöstrategia	50
Arkeologisten kenttäpalveluiden toimintaedellytysten turvaaminen	180
Sähköisen asioinnin ja sähköisten palvelujen kehittäminen	275
Kiinteistörekisterihanke	200
Asiakaspalvelun turvaaminen kirjastossa ja arkistoissa	60
Konservointilaitoksen väliaikainen muutto	52
Suomen merimuseon muutto Hylkysaaresta	120
Museolaivojen ylläpito	30
Erikoismuseoiden toiminta	154
Tuottavuustoimet (-3 htv)	-99
Yhteensä	4 678

Määrärahojen lisäykset

Vuokrien indeksikorotukset

Toimitilavuokrien indeksikorotuksiin tarvitaan määrärahojen lisäys. Sturenkatu 2a:n ja uudisrakennuksen 1.2.2011 käyttöönotettujen tilojen vuokraan tulee 6,4 %:n suuruinen indeksikorotus, joka on yhteensä 113 251,00 euroa (vuokrasopimuksen perusindeksi on 2007/7 ja tarkistusaika 2010/11). Lisäksi kaikkiin muihin toimitilavuokriin tulee arviolta 2,5 %:n suuruinen indeksikorotus, joka on yhteensä 82 252,54 euroa.

Lisäys vuoden 2011 määrärahoihin on 196 000 euroa.

Uusien toimitilojen aiheuttama vuokrien lisäys

Uusista toimitiloista johtuva vuokrien lisäys edellyttää vielä 125 000 euron lisäystä vuoden 2011 määrärahoihin.

Kansallismuseon hallinnan siirto

Vuoden 2010 kolmannen lisätalousarvioesityksen mukaisesti on Museovirastolla tarkoitus siirtää Kansallismuseo Senaatti-kiinteistöjen hallintaan ja siirtyä vuokralaiseksi. Vuokraus alkaa 1.1.2012, jos Museovirastolle myönnetään vuokraavuokraus vuoden 2011 aikana.

Kansallismuseon hallinnan siirrosta johtuva vuokrien lisäys on vuonna 2012 yhteensä noin 2,2 milj. euroa Senaatti-kiinteistöjen laskeman vuokra-arvion mukaan.

Nyt rakennettavana olevien kiinteistön maanalaisten vastaanotto- ja huoltotilojen vuokraus alkaa 1.1.2013.

Nettolisäys yhteensä 2,2 milj. euroa.

Suomen merimuseon vuokran korotus

Suomen merimuseon vuokran korotus sopimuksen mukaisesti vuodesta 2012 alkaen edellyttää 185 000 euron lisäystä vuoden 2011 määrärahoihin.

Kiinteistöjen ylläpidon kustannusten nousu

Museoviraston hallinnassa ja käytössä oleva rakennuskanta on kulttuurihistoriallisesti arvokasta kansallisomaisuutta. Museoiden, kartanoiden ja linnojen välttämättömät korjaus-, tietoliikenne-, vartiointi-, sähkö-, lämmitys- ja muut ylläpitokulut kasvavat vuosittain.

Kiinteistöjen ostopalveluiden kustannusten nousun aiheuttama lisäys on 60 000 euroa ja kiinteistöjen energiakustannusten ja muiden menojen nousun aiheuttama lisäys on 60 000 euroa.

Kiinteistömenojen kasvun edellyttämä lisäys vuoden 2011 määrärahoihin on yhteensä 120 000 euroa.

Tietoliikennemaksujen ja IT -laitteiden kustannusten nousu

Museoviraston toiminnan kehittämisessä sähköiset ratkaisut ovat yhä keskeisempi osa sekä asiakaspalvelua että Museoviraston omien prosessien tehostamista. IT -palvelujen ja laitteiden kustannustason nousu on otettava huomioon määrärahalisäyksenä, yhteensä 20 000 euroa.

Muuttokustannukset

Kulttuuritalon toimitilojen restauroinnin valmistuttua muutetaan Museoviraston Nervanderinkadulla olevat toiminnot Kulttuuritalolle. Määrärahatarve fyysisen muuton järjestämiseksi on yhteensä 150 000 euroa.

Nettolisäys yhteensä 150 000 euroa

Palkkausjärjestelmän uudistaminen

Museoviraston palkkausjärjestelmän henkilökohtaista palkanosaa koskeva mallisopimuksen mukainen uudistettu palkkausjärjestelmäsopimus tuli voimaan 1.12.2008. Tällä sopimuksella katettiin 45,35 % kullekin tulevasta uudistetusta henkilökohtaisesta palkanosasta. Toinen vaihe, eli 54,65 % jäi rahoittamatta. Sen rahoitus jää kiinni tulevien vuosien palkkaratkaisuista. Vastaavissa tilanteissa on siirtymäkauden rahoitukseen saatu ylimääräistä rahaa. Museoviraston tarve on 2,77 prosenttia palkkasummasta eli noin 316 000 euroa.

Lisäys vuoden 2011 määrärahoihin on 316 000 euroa.

Muuttovalmistelut

Kokoelmien toiseen muuttovaiheeseen valmistautuminen ja muutto sitovat arkiston ja arkeologisten kokoelmien henkilökunnan resurssit kokonaan. Muuttoon saakka arkeologiset kokoelmat sijaitsevat kahdessa eri paikassa. Arkeologisten esinekokoelmien tutkijapalvelun mahdollistamiseksi on vuonna 2012 asiakaspalvelulle osoitettava lisäresursseja.

Meriarkeologian arkiston muuttokuntoon saattamiseksi on laadittava arkistoluettelot, jotta asiakaspalvelu voidaan hoitaa Museoviraston kokoelmapalveluissa.

Lisämääräraharatarve 2 htv, nettolisäys yhteensä 75 000 euroa

Markkinointiviestintätiimin perustaminen

Museoviraston palvelujen ja toiminnan tunnettuutta ja näkyvyyttä on tarkoitus edistää entistä tehokkaammin markkinoinnin avulla. Virastoon muodostetaan markkinointikoordinaattorin ja -suunnittelijan vakanssit. Uusi markkinointitiimi palvelee koko Museovirastoa ja kaikkia viraston museoita ja nähtävyyshankkeita. Tiimi toimii näyttely-, tapahtuma-, palvelu- ja tuotemarkkinoinnin suunnittelu- ja asiantuntija-apuna virastossa.

Määräraharatarve kahta uutta vakanssia (2 htv, 80 000 euroa) ja toimintarahaa varten on yhteensä 120 000 euroa.

Palvelukeskuksen asiakkuusmenojen kasvu

Museoviraston Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen asiakkuusmenojen nousu aiheuttaa määrärahan lisästarpeen.

Lisämääräraharatarve yhteensä 150 000 euroa.

Kulttuuriympäristöstrategia

Yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön sekä ympäristöministeriön kanssa laaditaan kulttuuriympäristöstrategia. Hallinnon rajat ylittävällä, monialaisella yhteistyöllä tehdään tunnetuksi kulttuuriympäristön merkityksiä ja arvoja ja tuetaan kansalaisyhteiskunnan osallistumista kulttuuriympäristön vaalimiseen. Strategian laatiminen edellyttää lisätyövoimaa sekä toimintarahoja seminaarien, esitteiden ja muun viestinnän toteuttamiseksi.

Lisäys vuoden 2011 määrärahoihin on 50 000 euroa.

Arkeologisten kenttäpalveluiden toimintaedellytysten turvaaminen

Museoviraston arkeologisten kenttäpalveluiden toimintakyky pienten, yksityisten rakennushankkeiden yhteydessä on turvattava siten, että toiminta on ennakoivaa ja suunnitelmallista, riittävästi resursoitua sekä muinaisjäännöstyypeittäin ja maantieteellisesti mahdollisimman kattavaa. Tarvetta lisäävät osaltaan mm. arkeologisen toiminnan laatuvaatimukset, kaupunkien ja kyläpaikkojen arkeologiset kerrostumat, haja-asutusalueiden jätevesijärjestelmien uusiminen sekä metsien käsittelyssä uhanalaistuvat muinaisjäännökset.

Lisäystä vuoden 2011 määrärahoihin on 180 000 euroa.

Sähköisen asioinnin ja sähköisten palvelujen kehittäminen

Museoviraston sähköistä asiointia ja sähköisiä palveluja kehitetään ja ylläpidetään toiminta- ja taloussuunnitelman mukaisesti. Sähköiset palvelut ovat tärkeä osa Museoviraston toiminnan tehostamista ja palvelujen saattamista muiden viranomaisten, tutkijoiden ja kansalaisten saataville. Sähköisten palvelujen ja it-seisioinnin avulla asiakkaille avataan yhä suurempi osa Museoviraston tietovarannoista.

Parannetaan kulttuuriympäristöä koskevan asiantuntijatiedon saatavuutta kehittämällä yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa rakennusperinto.fi -palvelun laajemmaksi kulttuuriympäristöportaaliksi. Portaalin rakenteen ja teknisen alustan päivitys edellyttävät lisärahoitusta 50 000 euroa.

Museoalan valtakunnallisen kehittämisen tietopohjaa vahvistetaan myös tehostamalla museotoimintaa koskevien tilasto- ja seuranta-aineistojen analysointia ja saatavuutta tietoverkkojen kautta. Museotoimen tilastointia sekä tilastomateriaalin käsittelyä kehitetään niin, että tiedot saadaan mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti viranomaisten ja muiden toimijoiden käyttöön. Museotilastotiedon kerääminen ja jakelu verkkosovelluksen avulla parantaa tuottavuutta merkittävästi.

Jatketaan vuonna 2011 aloitettua verkkosivujen uudistusta mm. kieliversioiden täydentämisellä (mm. käännökset selkokielelle) ja laajentamalla sivuston toiminnallisuuksia.

Museovirastossa otetaan vuonna 2013 käyttöön Kieku-tietojärjestelmä. Lisäksi valmistaudutaan valtion IT-palvelukeskuksen tuottaman VY-verkon, Virtu-luottamusverkoston sekä valtion yhteisen viestintäratkaisun käyttöönottoon 2013. Palvelujen käyttöönotossa tulee vuoden 2012 osalta varautua yhteensä 120 000 euron lisäkustannuksiin.

Dokumenttien ja asianhallintajärjestelmän (SALAMA) ja tilaustenhallintajärjestelmän (TILHA) käyttöön ja niihin liittyvien prosessien toiminnan kehittämiseen suunnataan resursseja. Näin toiminnan tuottavuutta saadaan parannettua.

Lisätään kirjaston verkkotietoineistojen hankintaa.

Suomen merimuseon kehittämän Suomen kauppalaivastotietokannan ylläpito vaatii resursseja.

Sähköisen asioinnin ja sähköisten palvelujen kehittämisen lisäys vuoden 2011 määrärahoihin on 275 000 euroa.

Kiinteistörekisterihanke

Museovirasto valtion kiinteistöhaltijavirastona on velvollinen ylläpitämään hallussaan olevia kiinteistöjä koskevaa kiinteistörekisteriä. Tällä hetkellä viraston käytössä oleva rekisteri on sekä teknisesti että sisällöltään vanhentunut. Rekisteriin ei voi tallentaa mm. talousseurantaa, restaurointihankkeita ja vikakorjauksia koskevia tietoja, vaan näistä kaikista pidetään eri toimintayksiköissä erillisiä excel-pohjaisia tiedostoja. Organisaatiomuutoksen myötä on kiinteistöjohto, rakennuttaminen, kiinteistöhoito ja muinaisjäännösten hoito keskitetty yhdelle osastolle, jolloin eri toiminnot voidaan kustannustehokkaasti koota ajantasaiseen rekisteriin. Hanketta valmistellaan tutustumalla mm. Senaatti-kiinteistöjen, Helsingin yliopistokiinteistöjen ja Helsingin seurakuntayhtymän järjestelmiin. Määrittelytyö ja järjestelmä tilataan ulkopuoliselta toimittajalta.

Määrärahan lisäystarve 200 000 euroa

Asiakaspalvelun turvaaminen kirjastossa ja arkistoissa

Kirjaston ja arkistojen asiakas- ja tietopalveluja uudistetaan osaston yhteisen palvelukonseptin mukaisesti. Kulttuuriperintöä koskevan tiedon saatavuutta kehitetään. Kirjastopalvelujen tuottavuutta nostetaan itsepalvelua lisäämällä. Asiakasmääriä pyritään kasvattamaan, jolloin suoritemäärät, mm. lainat kasvavat. Näin toiminnan vaikuttavuus myös lisääntyy. Edellytyksenä on kirjastokokoelman ja elektronisten aineistojen kartuttaminen, Museoviraston tärkeimpien julkaisujen sidottaminen avokokoelmaan sekä uusien tietopalvelukokonaisuuksien toteuttaminen ja tiedotus- ja markkinointimateriaalin teettäminen. Jotta palveluja ja vaikuttavuutta voitaisiin kehittää, tarvitaan lisäystä 30 000 euroa.

Kuva-arkiston asiakaspalvelua parannetaan jatkamalla kokoelmien digitointia ja kannustamalla kuvakokoelmat.fi -palvelun käyttöön. Verkkosovelluksen ansiosta vapautuvilla resursseilla voidaan asiakaspalvelussa keskittyä erityisen vaativiin

asiakkaisiin. Jotta digitointi olisi mahdollisimman tehokasta, tarvitaan lisäystä 30 000 euroa.

Määrärahatarve yhteensä 60 000 euroa

Konservointilaitoksen väliaikainen muutto

Kansallismuseo varautuu toimintahäiriöihin, jotka johtuvat Kansallismuseon maanalaisten huolto- ja yhteystilojen rakentamisesta museon tontin alle. Konservointilaitos joudutaan sulkemaan rakennukseen tulevan yhteystunnelin kulkuaukon poraamisen ajaksi vuonna 2011, ja toiminta hajasijoittamaan väliaikaisesti Museoviraston tiloihin. Paluu konservointilaitokseen ajoittuu vuodelle 2012.

Määrärahatarve yhteensä 52 000 euroa.

Suomen merimuseon muutto Hylkysaaresta

Osa Suomen merimuseon kokoelmista on edelleen Hylkysaaresta ja luetteloinnissa. Meriarkeologian yksikkö muuttaa Hylkysaaresta vuoden 2012 aikana. Suomen merimuseon on varauduttava muuttamaan kokoelmansa pois Hylkysaaresta vuoden 2012 loppuun mennessä. Tämä edellyttää määräaikaisen konservaattorin ja apulaistutkijan palkkaamista vuodelle 2012 (kustannukset 70 000 euroa) sekä isojen esineiden ja veneiden kuljetuksia (50 000 euroa).

Määrärahatarve yhteensä 120 000 euroa.

Museolaivojen ylläpito

Suomen merimuseon näyttelyyn oleellisesti kuuluvien museolaivojen Tarmon ja Kemin ylläpito vaatii jatkuvaa huoltoa ja kunnostusta, joista aiheutuu määrärahatarvetta.

Määrärahan lisäystarve 30 000 euroa.

Erikoismuseoiden toiminta

Urho Kekkosen museo Tamminiemi avataan uudella konseptilla 'presidenttien museona' keväällä 2012. Museon avaamiseen liittyvä näyttely-, yleisö- ja opetus-toiminta, kahvila- ja museokauppatoiminnan käynnistäminen ja museon kausi-henkilökunnan palkkaaminen aiheuttavat määrärahan lisäystarvetta yhteensä 100 000 euroa.

Urajärven kartanomuseossa jatkuvat peruskorjaustyöt. Museoon tarvitaan paikallinen yhteyshenkilö 7 kk ajaksi (15 000 euroa).

Seurasaari, Hvitträsk, Urho Kekkosen museo ja Cygnaeuksen galleria huomioivat ohjelmassaan design-vuoden 2012. World Design Capital 2012 -tapahtumiin tarvitaan lisärahoitusta 40 000 euroa.

Lisäys vuoden 2011 määrärahoihin yhteensä 154 000 euroa.

29.80.

50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)

Avustukset kulttuurihistoriallisten rakennusten entistämistä ja parantamista varten, kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden alusten entistämiseen ja korjaamiseen, maailmanperintösopimuksen ja Haagin yleissopimuksen 1954 toteuttamisen edellyttämään suojele-, entistämis-, tutkimus- ja valistustoimintaan sekä muinaisjäännösten maisemanhoitotukeen

Momentille myönnetään 3 960 000 euroa.

Uutena avustuksena esitetään tukea metsänuudistamiseen laajoilla muinaisjäännösalueilla.

Selvitysosa:

Määrärahaa saa käyttää:

- Rakennussuojelulain (60/1985) nojalla suojeltujen ja muiden kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten entistämiseen, kunnossapitoon ja parantamiseen tarkoitettujen avustusten maksamiseen 3 000 000 euroa.
- Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden alusten entistämisen- ja korjausavustuksiin 410 000 euroa.
- Avustusten maksamiseen maailmanperintösopimuksen mukaiseen suojele-, entistämisen-, tutkimus- ja valistustoimintaan sekä rakentamiseen liittyvien arkeologisten tutkimusten suorittamiseen, sekä Haagin vuoden 1954 yleissopimuksen täytäntöönpanoon liittyviin toimenpiteisiin yhteensä 400 000 euroa.
- Muinaisjäännösten maisemanhoitotukeen 150 000 euroa.

Määrärahaesitys

3 960 000 euroa

Esityksen perustelut:

Entistämisasiavustukset ja avustukset maailmanperintösopimuksen sekä Haagin vuoden 1954 yleissopimuksen mukaiseen suojelu-, entistämis-, tutkimus- ja valistustoimintaan

Avustuksilla jatketaan ja vahvistetaan ohjelmallista kansallisen kulttuuriperinnön turvaamista.

Valtion taloudellisen tuen avulla voidaan tuloksellisesti vaikuttaa maamme arvokaimman rakennusperinnön säilymiseen, edistää rakennusten asianmukaista korjaamista sekä tukea 2010 voimaan tulleen lain rakennusperinnön suojelusta toimeenpanoa. Museoviraston entistämisasiavustuksiin liittyvä asiantuntijavalvonta hyödyttää myös rakennusten omistajia. Käsityövaltaisella restauroinnilla on työllistävä vaikutus.

Maailmanperintösopimuksen sekä Haagin vuoden 1954 yleissopimuksen mukaiseen suojelu-, tutkimus- ja valistustoimintaan on vuoden 2011 talousarvioesityksessä varattu 380 000 euroa. Osa rahoituksesta osoitetaan maailmanperintökohdeilla sijaitsevien kohteiden kunnossapitoon ja parantamiseen.

Haagin vuoden 1954 yleissopimuksen velvoitteiden aktiivinen toteuttaminen osana yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategiaa opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla (suojeltavien kohteiden turvaamisen edistäminen) edellyttää 2012 lausunnoille saatavan kohdeluettelon vakiinnuttamista sekä pysyvää tukea luettelossa olevien kohteiden turvaamisedellytysten parantamiseen.

Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden alusten entistämisi- ja korjausavustukset

Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden alusten entistämisi- ja korjausavustuksiin myönnettäväksi esitetään 360 000 euroa.

Muinisjäännösten maisemanhoitotuki

Muinisjäännösten maisemanhoitotukeen käytettäväksi esitetään 100 000 euroa.

Muinisjäännösten hoidolla parannetaan kulttuuriperintökohteiden säilymistä ympäristössään ja lisätään kulttuuriympäristön arvostusta. Hoidetuilla kohteilla voi olla lisäksi merkittävä virkistys-, opetus- ja nähtävyysskäyttö. Museoviraston omien resurssien rajallisuuden vuoksi kannustetaan ja sitoutetaan kohteiden hoitoon alueellisia toimijoita. Kansalaisten aktiivisuutta muinisiäännösten hoidossa ovat rajoittaneet erityisesti hoidon kustannukset.

Muinaisjäännösten hoidon kannustamiseksi koko maassa esitetään myönnettäväksi muinaisjäännösten hoitotukea. Hoitotukea myönnetään maanomistajille korvauksena heidän maallaan olevien muinaisjäännösten hoidosta aiheutuvista kustannuksista sekä hoidon suunnittelun että toteuttamisen osalta. Tuettavat toimet voivat liittyä esimerkiksi alueen raivaamiseen, laiduntamiseen, kävijäinfrastruktuurin rakentamiseen ja muinaisjäännöksen rakenteiden tukemiseen. Tuki suunnataan niiden kohteiden hoitoon, jotka jäävät muiden tukijärjestelmien avulla toteutettavan kulttuuriympäristön hoidon ulkopuolelle.

29.80.

70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 055 000 euroa.

Selvitysosa:

Kaluston hankinta käsittää Museoviraston uusien toimitilojen toisen vaiheen kalustuksen ja varustuksen sekä toisen vaiheen muuton aiheuttaman tietoteknisen infrastruktuurin uudistuksen, Suomen kansallismuseon ja muiden museoiden kalustuksen uusimisen ja täydentämisen, Museoviraston ravintolatilojen kalusteiden ja keittiölaitteiden uusimisen, autojen ja kulkuvälineiden uusimisen ja kiinteistöjen turvajärjestelmät.

Määrärahaesitys	4 055 000 euroa
Lisäystä v. 2011 nähden	2 855 000 euroa

Esityksen perustelut:

Museoviraston uusien toimitilojen kalustus ja varustus

Museovirasto ja Senaatti-kiinteistöt allekirjoittivat joulukuussa 2008 vuokrasopimuksen viraston uusista toimitiloista. Vuokrasopimukseen sisältyy Kotitalousopettajaopiston rakennus Sturenkatu 2A:ssa, Kulttuuritalon toimistosiiپی, Maanalaiset kokoelma- ja arkistotilat sekä yhdyskäytävä Sturenkatu 2A:n ja Sturenkatu 4:n välillä. Vuokrattavat tilat ovat pinta-alaltaan yhteensä 9 600 m².

Rakentamisen ensimmäisessä vaiheessa vuoden 2010 lopulla valmistuivat Sturenkatu 2 A ja maanalaiset kokoelma- ja arkistotilat sekä yhdyskäytävä. Muutto tiloihin ja tilojen vuokraus alkoi 1.2.2011. Rakentamisen toisessa vaiheessa vuoden 2012 lopulla valmistuvat Museovirastolle Sturenkatu 4 tilat.

Toisessa vaiheessa valmistuvien tilojen sisustamiseen ja kalusteiden suunnitteluun, turvajärjestelmien suunnitteluun sekä kalusteiden, varusteiden ja laitteiden hankintaan esitetään yhteensä 1 500 000 euroa.

Muuton aiheuttama tietoteknisen infrastruktuurin uudistus

Museoviraston muuttoon liittyy joukko tietotekniseen infrastruktuuriin liittyviä välttämättömiä muutos- ja kehitystoimia. Näitä ovat koko työasemien, oheislaitteiden ja palvelinten muutto, asiakaspalvelulaitteistojen hankinta sekä tietoliikenteen ko-

konaisuudistus. Näillä ratkaisuilla luodaan pohja kaikelle Museoviraston sisäiselle ja ulkoiselle palvelutarjonnalle.

Tietoteknisen infrastruktuurin uudistamiseen esitetään 150 000 euroa.

Kansallismuseon maanalaisten tilojen kalustus ja varustus

Maanalaisten tilojen irtovaruste- ja kalustekustannuksiin tarvitaan vuonna 2012 alustavan arvion mukaan 1,5 milj. euroa. Kustannusarvioon saadaan täsmennystä kesän 2011 aikana. Kalustettava ala on n. 900 m².

Suomen kansallismuseon kiinteä kalustus

Perusnäyttelyt ja vaihtuvat näyttelyt

Kansallismuseon 1900-luvun näyttelyosio uusitaan kokonaisuudessaan ja perusnäyttelyiden esineturvallisuutta lisätään näyttelyrakenteita uusimalla ja teknisiä turvajärjestelyjä lisäämällä. Tarve johtuu tuottavuusvähennysten takia vähenevästä vartiointihenkilökunnasta, mutta myös näyttelyrakenteiden vanhentumisesta ja kulumisesta. Lisäksi uusitaan valaistusta energiaa säästävimmillä laitteilla. (TTS 2011-2014 s. 22) Arvioitu kustannus rakenteiden osalta on vähintään 150 000 euroa ja teknisten ratkaisujen osalta n. 50 000 euroa.

Auditorio

Kansallismuseon peruskorjauksen yhteydessä rakennettiin museorakennukseen auditorio, jota vuokrataan tulojen saamiseksi. Vuositasolla tulot ovat noin 100 000 euroa. Auditorion 10 vuotta vanhat tekniset järjestelmät on päivitettävä ja osittain uusittava. Saavutettavuuden lisäämiseksi esiintymistasolle on päästävää myös pyörätuolilla, mikä edellyttää kalustevaraoston ja auditorion välille rakennettavaa tasonostinta. Arvioitu kustannus on auditorion teknisten laitteiden osalta 30 000 euroa ja tasonostimen osalta 5 000 euroa.

Pääsisäänkäynnin julistekaappi

Töölönlahden alueen kehittämisen yhteydessä ja musiikkitalon valmistuttua Kansallismuseon sisääntuloaukion kehittäminen on välttämätöntä. Museon pääsisäänkäynnin viereinen huonokuntoinen julistekaappi tulee kunnostaa ja samassa yhteydessä sen varustaminen digitaalinäytöillä ajanmukaistaa museon ulkomainontaa. Arvioitu kustannus kunnostamisesta ja digitaaliseksi muuttamisesta on 50 000 euroa.

Henkilökunnan työtilojen kunnostus ja parannus

Kansallismuseon peruskorjauksen yhteydessä välttämättömän tavarahissin rakentaminen vähensi käytettävissä olevia työtiloja. Osa henkilökunnasta joutuu toimimaan yhteisessä arkisto- ja kirjastotilassa. Varsinkin asiakaspalvelua suorittavien työn tuloksellisuuden kannalta on tärkeää parantaa työtiloja jakamalla yhteistila lasiseinäkkeillä äänieristyksen ja työrauhan saamiseksi. Lisää työtilaa saadaan myös muuttamalla kolmannen kerroksen varastotilaa työtilaksi. (TTS 2011-2014 s.22) Arvioitu kustannus tilojen parantamiseksi lasiseinillä on 50 000 euroa ja varastotilojen muuttamiseksi toimistotiloiksi sekä tilan valmiiksi kalustamiseksi on 180 000 euroa.

Kansallismuseon tilojen uudelleenjärjestelyt toiminnan tehostamiseksi

Museokaupan siirto kahvilakerrokseen (100 000 euroa) ja tietokeskuksen muuttaminen näyttelytiloiksi (100 000 euroa) aiheuttavat kustannuksia arviolta 200 000 euroa.

Suomen kansallismuseon kalustamiseen esitetään yhteensä 715 000 euroa.

Museoviraston ravintolatilojen kalusteet ja keittiölaitteet

Kalusteiden ja keittiölaitteiden uusimiseen esitetään 50 000 euroa.

Autot ja kulkuvälineet

Autojen ja kulkuvälineiden uusimiseen esitetään 50 000 euroa.

Muita laitehankintoja; Kiinteistöjen turvajärjestelmät sekä koneet ja laitteet

Kiinteistöjen turvajärjestelmiin sekä koneisiin ja laitteisiin esitetään 50 000 euroa ja muihin laitehankintoihin 40 000 euroa.

29.80.

75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)

Museoviraston perusparannukset ja pienet rakennushankkeet

Momentille myönnetään 3 707 000 euroa.

Määrärahaesitys	3 707 000 euroa
Lisäystä v. 2010 nähden	1 707 000 euroa

Esityksen perustelut:

Valtion kiinteistönhaltijavirastona Museovirasto vastaa hallinnassaan olevien yli 400 kansallisesti merkittävän rakennuksen perusparannuksista ja muista pienistä rakennushankkeista. Kasaantuneen korjaustarpeen purkaminen sekä ajankoh- taisten suurten restaurointihankkeiden toteuttaminen edellyttävät lisäresursseja. Toteutetaan Museoviraston vuonna 2010 hyväksymää kiinteistöstrategiaa ja sen mukaista restaurointi- ja hoitotoimintaa.

Museovirastolla on valtion kiinteistöyksikkönä ja restauroinnin asiantuntijana vel- vollisuus toimia näkyvänä keulakuvana valtion tavasta vaalia hallussaan olevaa kulttuurihistoriallisesti arvokasta kansallisomaisuutta. Kulttuurihistoriallisen ja ta- loudellisen arvon lisäksi näillä kiinteistöillä on huomattava matkailullinen ja työllis- tävä merkitys. Museoviraston hallinnoima muinaisjäännös- ja kiinteistökanta muodostaa huomattavan kulttuuriperintö- ja nähtävyyksverkoston.

Tällä hetkellä Museovirastolla on vastuullaan 92 hallinnollista kiinteistöä, joissa on yhteensä yli 400 rakennusta. Rakennusteknisten korjausten (vesikatot, julkisi- vut, ikkunat, perustukset) lisäksi linnojen ja museoiden tekniset järjestelmät tar- vitsevat kautta linjan peruskorjausta. Lisäksi näiden arvokohteiden turva- ja pa- losuojajärjestelmät ovat puutteelliset. Useassa interiöörimuseossa ei ole tehty pintojen konservointia vuosikymmeniin. Budjettirahoituksen vajauksen lisäksi myös korjauksia teettävän henkilökunnan lukumäärä on liian pieni, ja vajausta joudutaan paikkaamaan ulkopuolisilla konsulteilla kasvavassa määrin.

Työministeriön investointiperusteinen rahoitus muodostaa lisäresurssin Museovi- rastolle, joka on oman rahoitusosuutensa avulla voinut toteuttaa useita yhteistyö- hankkeita, joilla on ollut merkittäviä seurausvaikutuksia tutkimuksen ja kulttuuri- matkailun aloilla. Museovirasto on myös voinut restauroida useita kohteita Rikos- seuraamusviraston vankeinhoitolaitoksen rahoituksella.

Linnojen korjausta, käytettävyyttä ja saavutettavuutta palvelevien kehittämistarpeiden osuus investointimomentin rahoitustarpeesta on huomattava ja aikaisempaa suurempi. Korjaustyöt ovat käynnissä kaikissa kolmessa keskiaikaisessa linnassa. Uutena hankkeena käynnistyy Raaseporin linnanraunioiden kunnostuksen esiselvitykset.

Museoviraston hallussa olevista museokiinteistöistä on laadittava rakennushistoriaselvitykset tulevan pitkän aikavälin korjaushuollon pohjaksi.

Museokohteiden rakennuttamisessa tärkein hanke on Seurasaaren uusimuseokeskus. Uudelleenjärjestelyitä tehdään ulkomuseon henkilökunnan käytössä olevissa rakennuksissa (entinen verstaas- ja huoltorakennus sekä toimistorakennus). Oppaitten talon jälkeen kunnostetaan Seurasaaren kahvila ja näyttelytila.

Museoviraston kiinteistöyksikön vuosikorjaustarpeisiin on vuodesta 2007 lähtien päätetty käyttää vähintään 400 000 euron osuus investointimomentin rahoituksesta.

Suomen merimuseon museoalukseen kuuluvan jäänmurtaja Tarmon telakointi tulee ajankohtaiseksi vuonna 2012.

Investointimäärärahan tarve vuodelle 2012 on 3 707 000 euroa (budjetti 2011: 2 000 000 euroa).

29.80.

95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 150 000 euroa.

Määrärahaa on aiemmin saanut käyttää muinaismuistolain (295/63) toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja lain nojalla suoritettavien korjausten maksamiseen. Talousarvioon 2011 on tarkoitukseen varattu 17 000 euroa.

Momentin perustelua esitetään laajennettavaksi siten, että momenttia voidaan käyttää muinaismuistolain perusteella yksityisen rakennuttajan vastuulla olevien tutkimuskustannusten osittaiseen kattamiseen tilanteissa, joissa tutkimuskustannukset nousevat selvästi kohtuuttomiksi. Tällaisia tilanteita esiintyy tietyin edellytyksin kaikenikäisten muinaisjäännösten yhteydessä, mutta viime aikoina erityisesti kaupunkiarkeologisissa kohteissa. Määrärahaa ei voi käyttää valtion, kuntien tai valtion ja kuntien liikelaitosten tai kokonaan niiden omistamien yhtiöiden hankkeissa.

Määrärahaesitys	150 000 euroa
Lisäystä v. 2011 nähden	133 000 euroa

MUISTIO 1

29.80.

55. Kulttuuriperinnön digitoinnin tukeminen

Kulttuuriperinnön digitointi ja tietojärjestelmien kehittäminen

Museoviraston digitointistrategiassa viraston aineistot on läpikäyty ja priorisoitu. Digitointistrategian mukainen digitointiasteen nosto ja palvelujen kehittämisen hankekokonaisuuden toteutuminen edellyttävät erillistä hankerahoitusta. Hankekokonaisuus käynnistettiin vuonna 2008.

Kulttuuriperinnön digitointi

Kulttuuriperinnön digitoinnilla edistetään Museoviraston ja Suomen kansallismuseon keskeisten kokoelmien ja arkisto-aineistojen sähköistä saatavuutta ja tehostetaan kulttuuriympäristön suojeluedellytyksiä.

Keskeisimpiä Museoviraston digitointihankkeita ovat kuva-arkiston kokoelmien digitointiasteen nosto, Suomen kansallismuseon kokoelmien digitointiasteen nosto sekä Museoviraston mikrofilmiaineiston digitointi.

Kulttuuriperintöalan tietojärjestelmät

Museovirasto kehittää tietojärjestelmiä ja hyviä käytäntöjä kulttuuriperintöalan tietoineistojen hallintaa ja saatavuutta varten.

Museotalle Museovirasto käynnistää museoiden kokoelmahallinnan järjestelmäarkkitehtuurihankkeen, jonka tavoitteena on vaiheittainen siirtyminen mahdollisimman yhtenäiseen järjestelmään ja yhteisten käytäntöjen luominen kokoelmien digitaaliseen hallintaan, käyttöön ja saatavuuteen. Hanke edellyttää museokentän laajaa yhteistyötä ja resursointia Museovirastoon sen koordinoimiseksi.

Muita keskeisiä järjestelmähankkeita ovat Museoviraston dokumenttien ja asiantaloustietojärjestelmän käytön rakentaminen sekä rakennetun ympäristön inventointitietojärjestelmän kehittäminen. Järjestelmä tehdään CIDOC-CRM metatietomallin pohjalle huomioiden INSPIRE – direktiivin kansalliset tarpeet.

Järjestelmien kehittämisellä varmistetaan aineistojen laaja saatavuus Kansallinen digitaalinen kirjasto –asiakasliittymän kautta.

Edellä mainittujen digitointihankkeiden ja järjestelmäpalvelujen kehittämisen jaksottuessa hankekokonaisuudessa usealle vuodelle on vuoden 2012 lisäys yhteensä 1 030 000 euroa.

MUISTIO 2

29.80.

52. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)

Vrouw Maria näyttely ja Vrouw Maria veden alla -hanke

Vrouw Marian hylkyä esittelevä kansainvälinen näyttely valmistuu. Vrouw Maria veden alla -hankkeen aikana suunniteltu virtuaalisimulaatio on esillä näyttelyssä. Hyllyllä tehdään kenttätyöt, joita esitellään blogin ja elävän kuvan avulla. Järjestetään suurelle yleisölle suunnattu seminaari, jossa esitellään hyllyn tutkimuksia sekä kuullaan kansainvälisiä näkemyksiä hyllyn tulevaisuuden vaihtoehtoista.

Määrärahatarve yhteensä 300 000 euroa.